

Klagenemnda for krav om kompensasjon og billighetserstatning
for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i
internasjonale operasjoner

Unntatt off., jf. offl § 13.1 jf. fvl § 13.1

VEDTAK

Klagesak nr.: 17/2012

Klager: [REDACTED]

Klagen gjelder: Krav etter forskrift 2009-12-22 nr. 1768 om
særskilt kompensasjonsordning.

Beslutningsdato: 24. januar 2013

I behandlingen har deltatt: Anne Stine Eger Mollestad
Eva Klepsland Drageset
Odd Helge Olsen
Trond Jørgensen

Konklusjon: Klagen tas delvis til følge – saken hjemvises til
Statens pensjonskasse for innhenting av ny
spesialisterklæring og ny behandling.

1. Sammendrag av saksgangen

Klagen gjelder krav etter forskrift 2009-12-22 nr. 1768 om særskilt kompensasjonsordning for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i internasjonale operasjoner (kompensasjonsforskriften).

██████████, født ██████████, heretter kalt skadelidte, deltok i FN-tjeneste i ██████████ i ██████████. Han avtjente førstegangstjeneste fra 1981 og gjorde 6-7 måneder FN-tjeneste i ██████████ i løpet av ██████████. Skadelidte var utdannet førstehjelper ved Hærens sanitet, og han tjenestegjorde som menig soldat under FN-tjenesten. Han har senere hatt flere opphold utenlands knyttet til tjeneste for UNICEF og FNs høykommissær for flyktninger.

Om opplevelser under tjenesten i ██████████ fremgår det traumatiske hendelser knyttet til stridshandlinger nært opp til hans tjenesteområde. Under kontingenten invaderte ██████████ styrker ██████████, og FN-styrkene ble utsatt for omfattende overskytninger av artilleri og raketter. Han opplevde også traumatiske hendelser under sin tjeneste for UNICEF og FNs høykommissær for flyktninger de påfølgende årene, blant annet opplevelser knyttet til massakren i ██████████ i ██████████.

I tidsperioden 1983 til 1985 fullførte skadelidte to års videregående utdanning innen elektronikk ved henholdsvis ██████████ og ██████████ videregående skole. Deretter fullførte han utdanning ved ██████████ tekniske fagskole innen faget elektronikk fra 1985 til 1987, og var ansatt som telemontør i ██████████ teleområde fra 1987 til 1995. I tidsperioden 1988 til 1991 fullførte han utdanning som telemontør ved Teleskolen i ██████████. Fra mai til november ██████████ tjenestegjorde han i ██████████ for FNs høykommissær for flyktninger. Deretter var han i tjeneste for UNICEF i ██████████ fra september til november ██████████. Fra 1995 til 1996 fullførte han brevkurs innen brannvern ved ██████████ brannvesen. Han var ansatt som brannkonstabel i ██████████ brannvesen i tidsperioden ██████████ til ██████████. Han tjenestegjorde også for FNs høykommissær for flyktninger i ██████████ fra mai til juni ██████████, og i ██████████ fra juni ██████████ til mars ██████████. Deretter var han i UNICEF i ██████████ fra september til november ██████████.

Skadelidte søkte hjelp for psykiske plager omkring 2001-2002. Etter at han kom hjem fra ██████████ ██████████ har han ikke vært i arbeid. Han opplevde nedstemthet, angst, redusert søvnkvalitet og tendens til sosial isolasjon. I 2009 ble skadelidte innvilget menerstatning i gruppe 2 med virkning fra 1. mai 2005. I den forbindelse ble det innhentet spesialisterklæring fra overlege Jostein Norsvoll ved psykiatrisk klinikk ved Helse Nord-Trøndelag HF, hvor det fremgår at det anses som sannsynlig at det er årsakssammenheng mellom skadelidtes psykiske lidelse (PTSD) og de opplevelsene han har vært utsatt for under FN-tjenesten. Den medisinske invaliditeten ble fastsatt til mellom 30 og 40 %. I NAVs vedtak ble lagt til grunn at skadelidte har PTSD som følge av opplevelsene han ble utsatt for under FN-tjenesten, og den medisinske invaliditetsgraden ble satt til 25-34 %. NAV Klageinstans Midt-Norge opprettholdt vedtaket 15. januar 2010. I vedtak av 20. januar 2009 fikk skadelidte innvilget uførepensjon med en uføregrad på 100 % og med virkning fra 1. januar 2009. I legeerklæring fra fastlege Sjur Agdestein ved ██████████ legekontor datert 3. april 2008, fremgår det at skadelidte har hoveddiagnose PTSD og bidiagnoser KOLS og eksem.

Den sakkyndige, dr Hamnes konkluderte med at skadelidtes tilstand er forenlig med F43.1 Posttraumatisk stresslidelse og F10.25 Psykisk lidelse og atferdsforstyrrelse som skyldes bruk

av alkohol, avhengighetssyndrom, vedvarende bruk. På grunnlag av den kliniske undersøkelsen og de foreliggende helseopplysningene vurderte spesialister at det foreligger årsakssammenheng mellom FN-tjenesten i flere land i tidsperioden 1982 til 2002 og skadelidtes tilstand.

Etter å ha gjennomgått og vurdert spesialisterklæringen, fant SPK det nødvendig å stille dr. Hamnes tilleggsspørsmål. Dr. Hamnes fant imidlertid ikke grunnlag for ytterligere vurderinger eller utdypinger og anbefalte SPK å innhente vurdering fra en annen psykiater. SPK innhentet uttalelse fra SPKs rådgivende psykiater Marianne Jakobsen. Dr. Jakobsen mener det er rimelig å anta at skadene skadelidte har pådratt seg på bakgrunn av utenlandstjeneste, stammer fra tiden i [REDACTED], og ikke fra tiden i [REDACTED].

I vedtak av 9. august 2012 ble skadelidte tilkjent kompensasjon etter forskrift 2009-12-22 nr. 1768 for en varig nedsatt ervervsevne på 20 % og fikk utbetalt kr 574.854,-. Vedtaket ble påklaget 21. september 2012 av skadelidtes advokat. Begrunnelsen for klagen er at det foreligger en nærmere årsakssammenheng mellom FN-tjenesten i [REDACTED] og de psykiske plagene enn SPK har lagt til grunn. SPK har ikke funnet grunn til å omgjøre sitt vedtak og sendt saken frem for klagebehandling.

Verken skadelidte selv eller hans advokat møtte i nemnda.

2. Nemndas vurdering

Det er uomtvistet at skadelidte er varig ervervsmessig ufør med en uføregrad på 100 %. Grunnlag for kompensasjon etter forskrift 2009-12-22 nr. 1768 § 2 er at man har deltatt i en internasjonal operasjon som militært personell. Det er kun tjenesten i [REDACTED] som således danner grunnlag for kompensasjon. Skadelidtes øvrige tjenesteopphold faller utenfor ordningen. Det sentrale spørsmålet i saken er om Forsvarets FN-tjeneste er årsak til skadelidtes uførhet i dag, eventuelt om den har større betydning for skadelidtes uførhet enn den prosentgrad SPK har lagt til grunn. Det er skadelidte som har bevisbyrden for at han oppfyller kravene for dekning etter forskriften.

Den sakkyndige dr. Hamnes, har i sin erklæring konkludert med at det ikke er grunnlag for å anta at FN-tjenesten i [REDACTED] i [REDACTED] alene er en tilstrekkelig betingelse for å utløse skadelidtes psykiske lidelser, men at det skyldes den totale belastningen i form av traumatiske opplevelser under tidsperioden 1982 – 2002.

I tilleggserklæring innhentet fra SPKs rådgivende psykiater Marianne Jakobsen, fremholder hun at skadelidtes psykiske lidelser skyldes de dramatiske hendelsene han var utsatt for i [REDACTED] [REDACTED]. Jakobsen bygger på Hamnes' erklæring og viser til at skadelidte fungerte tilsynelatende tilfredsstillende etter [REDACTED] og at det ikke er journalført at han har snakket om at det skal ha skjedd dramatiske hendelser i [REDACTED], men hendelsen i [REDACTED] er nevnt for helsepersonell ved forskjellige tidspunkt.

Det betviles ikke at FN-tjenesten i [REDACTED] har vært belastende for skadelidte og at han ble utsatt for hendelser i sin kontingent som han opplevde som dramatiske. Det foreligger likevel lite eller ingen dokumentasjon for nemnda som knytter han psykiske skade opp mot tjenesten i [REDACTED]. Det er først i 2002 at skadelidte begynte å snakke om psykiske plager. Skadelidte har fungert på en tilsynelatende normal måte i 20 år etter de aktuelle hendelsene han var utsatt for under tjenesten, og det foreligger ingen tegn på ustabilitet i arbeidssituasjon eller etterfølgende skolegang. Det er heller ingen tegn på et høyt aktiveringsnivå. Skadelidte har

deltatt i flere misjoner i utlandet, i stor grad i regi av andre enn Forsvaret. På bakgrunn av den foreliggende dokumentasjonen i saken, finner nemnda ikke grunnlag for å kunne si noe om at tjenesten i [REDAKTERT] på begynnelsen av [REDAKTERT]-tallet er årsak til skadelidtes psykiske problemer.

Det betviles ikke at skadelidte har en psykisk lidelse, og at dette er en stor belastning for ham. De innhentede spesialisterklæringene belyser i liten grad hva som er årsaken til at skadelidte har utviklet sin psykiske plager, herunder i hvilke utstrekning oppholdet i [REDAKTERT] har vært en nødvendig betingelse for å utløse plagene. Dersom oppholdet i [REDAKTERT] har skapt en massiv sårbarhet, som har dannet grunnlaget for at han senere ble syk og ufør, vil dette etter gjeldende rett kunne danne grunnlag for å knytte ansvar til tjenesten. Slik saken står for nemnda er det ikke grunnlag for å konkludere med at tjenesten i [REDAKTERT] har vært en nødvendig og tilstrekkelig betingelse for skadens inntreden. Det er etter nemndas syn således ikke grunnlag for å si noe nærmere om hvordan skadelidtes helsesituasjon ville ha vært om man tenker tjenesten borte. Ville skadelidte som følge av de andre oppholdene uansett ha utviklet en omfattende ervervsuførhet, eller er oppholdet i [REDAKTERT] vesentlig for at han senere ble syk, ved at tjenesten har skapt en massiv sårbarhet? Basert på den usikkerhet som foreligger, er det ikke grunnlag for å tilkjenne ytterligere erstatning. SPK ba den sakkyndige Hammes om å utdype spørsmålet gjennom et tilleggsmandat, men den sakkyndige fant ikke grunnlag for ytterligere vurderinger eller utdypinger, men anbefalte i stedet å innhente en ny erklæring fra en annen spesialist.

Klagenemnda finner at det bør innhentes ny spesialisterklæring, hvor sårbarheten som følge av [REDAKTERT] i større grad belyses, herunder hvordan skadelidtes situasjon ville ha vært om tjenesten tenkes borte. Utgifter til utarbeidelse av en ny spesialisterklæring dekkes i sin helhet, jf. forskrift om klagenemnda § 13. Valg av spesialist må skje i samarbeid mellom skadelidte og SPK. Det påhviler SPK å vurdere kravet fra skadelidte på nytt når ny sakkyndig erklæring er innhentet. Saken bør gis prioritet og følges opp utenom den alminnelige saksrekken.

Skadelidte har også krav på å få dekket rimelige og nødvendige utgifter til juridisk bistand i anledning krav under kompensasjonsforskriften. I forbindelse med klageomgangen er det fremsatt et salærkrav på til sammen kr. 15 431,25 inkl. mva. Nemnda finner å dekke kravet i sin helhet.

3. Konklusjon

Klagen tas delvis til følge, i det saken hjemvises til ny behandling i SPK. SPK skal innhente ny spesialisterklæring i samsvar med særskilt mandat og foreta ny behandling av saken.

Vedtaket er enstemmig.

Oslo, 19. februar 2013

Anne Stine Eger Mollestad
Klagenemndas leder